

aki mondhatni fölötté áll mindennek. Ikon. Aki leginkább a nők számára bír példakép jelleggel. De egykori soroza-
tokban betöltött szerepeiért a férfiak is elismerik.

A másik nő egy falusi tehetség, akit bár felvettek a színművészeti egyetemre, ez a választása hagyománytisztelő, vallásos családja körében nem talál támogatásra, nem lel megértésre. A fiatal lány így a legelkeseredettebb. Műbalhéi vannak, olyan, akár a többi tinédzser. Előtte az élet, vagy itt cammog el mellette? Támogatásra lel, elköltözik, és megvalósítja az álmait? De az is lehet, hogy a felettébb régimódi báty elégtételt vesz rajta rebellis kinyilatkoztatásai miatt.

A harmadik nő a hetvenes évek egykori sztárja, aki a falu melletti kunyhójában senyved, és megvetésben van része. Bár meg kell hagyni, pont ő az, aki már annyira öreg, hogy megélte és azóta is éli a szabadságot: minden ellene elkövetett tett mondhatni lepergerőla. Nem ünneplik már tömegek, de ha úgy van, kimegy a határba, és békésen elfesteget.

Panahi itt is sofőr, de nem egy nagyvárosi forгатag taxisa. Vidéki sofőr, aki ezúttal is mintegy hagyja, hogy a környezete mesélje el a történetet. Dokumentarista ihletettségű filmjében nem ítélkezik, nem befolyásol, kvázi nem rendez. Nyugodtan hagyja, hogy feltárułkozzon a néző előtt a vidéki Irán. A történet mélységeit sokszor átmossa a humor, a kontextus, amint érzékeli a néző, hogy hol vagyunk. Ahogy akár egy európai számára, úgy Panahi számára is abszurdnak hatnak monda-

tok, akként mutatkoznak helyzetek. De ő valahogy megérti, sőt, élvezi is ezeket. Ez az ő országa. Nem lehet elúzni innen. Ez az ő útszűkülete. Békésen kivár, míg elmúlik az útzár. És közben kioldja a biztonsági övet.

Él-e a magyar festészet?

Összegzés az
„Élő magyar festészet 2018”
című országos festészeti tárlatról
KEPES INTÉZET - EGER -
2018. október 13. - november 13.

Németh Erika

Él-e a magyar festészet? Valójában, előbb egy kiinduló kérdéssor megválaszolását tenné szükségessé az ilyen típusú nagy volumenű tárlatok megtervezése. Mit is értünk sikeres országos tárlaton? Mik a céljai? Valóban meg akarja-e szólítani a széles közönséget? Milyen metódus alapján válogasson a zsűri? Tud-e erős anyag létrejönni zsűri nélkül? Sikerebben mutatkoznak-e

---

Németh Erika szobrászművész, grafikával, festéssel is foglalkozik. 2001 óta a Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium szobrász tanára, emellett rajtot és művészettörténetet is tanít. Egy évig vezette a Nyíregyházi Városi Galériát, 2018 szeptemberétől pedig az Artikon Galéria művészeti vezetője. 2018-tól a Hadron Művészeti Egyesület elnöke. Rendszeresen szerepel hazai és külföldi kiállításokon, művésztelepeken.

meg jelentős alkotások, ha meghívásos módon állítják össze a kiállító művészek névsorát? Végül, milyen, pontosan megfogalmazott elvek mentén kívánják egymás mellé rendezni a nagyon különböző műveket?

A jelentős rendezvénysorozat idén már tizenhetedik alkalommal rendezték meg Magyarországon.

2018-ban Újbuda, Szolnok és Eger voltak a kiemelt kiállítási helyszínek. A Magyar Festészet Napja Alapítvány elnöke, Verebes György, Munkácsy-díjas festőművész, a Szolnoki Művésztelep művészeti vezetője sikeresnek értékelte a tárlatot, melyet három kurátor együttes munkája hozott létre. A kiállítás díjazottjai Czene Márta, Nádas Alexandra, Orosz János és Szilágyi János festőművészek voltak.

Él-e tehát a magyar festészet?

A kérdés megválaszolásához izgalmas kirándulásnak ígérkezett az egeri tárlat meglátogatása.

Természetes, hogy amikor megérkezik a látogató egy kiállításra, már valamiféle elvárással rendelkezik, izgalommal gondol az elkövetkező percekre. Azért jár ilyen rendezvényekre, mert kapni szeretne valami támasztót, nevezhetjük ezt erőnek, feltöltődésnek, örömmek, értelmezési kísérleteknek, gondolatindításnak, vagy katarzissnak.

Az egeri kiállításon elindulva azonban váratlan „rendezetlenség” lepi meg a látogatót. Már a kezdeteknél felborul a tér struktúrája, súlytalanabb művek kerültek hangsúlyos pozícióba és súlyosak mellőzöttebe. A néző ösztönösen próbál harmóniát keresni az adott térben, de ez a bizonytalan érzet nem szűnik meg. Ezért a megoldás a termék-

ben való folyamatos továbbhaladás lesz. Ha ennek ellenére igyekszik a néző az egyes műveket alaposan szemügyre venni, nem fogja őt segíteni ebben a következetesen helytelenül beállított megvilágítás sem. A rendezés néhol úgy tűnik, nincs tekintettel a méretekre, a súlyosságra, a témára, a színvilágra, a kifejezőmódra vagy a technikára. Érthető módon nagyon nehéz egy ennyire sokrétű anyagot megrendezni, de valamiféle rendező elv mindenképpen szükséges, ennek hiányában minden mű sérülhet. A befogadásra kész néző pedig kedvét veszti.

Mindenesetre megakad a szem Király Gábor pergő festékkel megfogalmazott karakteres madár figuráin, vagy F. Balogh Erzsébet gyengéd és kifinomult „Fény tanulmány” című művén. Lóránt János Demeter, Szily Géza és Sváby Lajos markáns képei mellett megjelenik Giczy György finom rasztereket, ízes, lendületes felületeket alkalmazó festménye. Varga Patrícia Minerva szép, lírai munkáját kissé lefokozza az osztás és a keretezés típusa.

Király Gábor festménye

A vibráló színvonalú művek közül kitűnik Hegedűs Endre „Barlanglakások” című műve, amely a szépen megformált ragacsos-zöld fatörzseket, a lősz és

agyag matériákat szimpatikus érzéki-
séggel jeleníti meg. Valódi festői ért-
eket mutat fel a néző számára.

Friss fuvallatot kapunk, amikor élénk
kerül Debreceni Imre képe, amelyen a
női figurája vállát vörös-lila merész
blokkokként kezeli, a száj nedves és
vágykeltő, a haj friss és erotikus.

Debreceni Imre: *A tündérek is esznek halat*

Verebics Kata „Redface” című műve
többféle asszociációs áthallást mutat. A
szépen megérlelt bőrfelületek ütköznek
a kép alján lévő spontánabb festékcso-
rogatásokkal. A vörös-kék kontúrok egy-
mást kísérve, egymásba olvadva adnak
plasztikus formát a fejnek, és a rejtett
kézfórmának.

Töttös Kata triptichonjával alaposan
„odaló”. Egyrészt ábrázolódik a sorozat-
tán mindaz, ami veszélyessé teszi a nőt,
az erotikus fehérneműben megfestett
női mellkas, és egy lőfegyver, ami végül
is ugyanaz. A hal, mint jelkép, és a for-
mátum választás módja a szakrális gon-
dolkodástól sincs messze. Mindez pontosan,
hűvösen ábrázolva, acéllapra ül-

teve. Nyugtalanító ellentétek, amelyek
megmozgatják az idegeinket.

Töttös Kata: *triptichon (részlet)*

Mint ahogyan Jovián György érzéki
színekkel megfestett műve is, ahol a
bontási törmeléket, mint képi témát
emeli fel a magas szintű ábrázolás
rangjára. A színhasználat kifinomultsá-
ga, és a kompozíció vágása is figyelem-
re méltó.

Friss megoldású, erősen és látvá-
nyosan megfestett figurákat mutat be
Ardey Edina. Az álldogáló, vagy ülő
fiatal lányok bevásárlás után várakoz-
nak. A shoppingolás utáni perceket áb-
rázolva, a festő magabiztos szerkezettel
teszi fel a figurák testét, és a színeket.

Ardey Edina: *Idill az ötödik sugárúton*
(részlet)

Szabó Ábel képének címe „Emlékeztből kiesett táj”. Az igazi művészi gondolkodásmód lehetővé teszi, hogy egy szinte teljesen érdektelen, közönséges látványt így dolgozzon fel a festő. Miként lehetséges, hogy a gazzal és cserjékkel benőtt lepusztult beton környezet, a hozzá tartozó kusza graffitijeivel, egy ékkőberakásos dobozra hasonlít? Valami olyasmi nemesre, ami méltó a tanulmányozásra. Nagyon szimpatikus a festő szenvedélye, ahogyan remekül áttanulmányozta a baloldalon elhelyezkedő rőtes színű gyepet, vagy ahogyan a szürke árnyakat puhán beültette a fa ágai közé.

Szabó Ábel: Emlékeztből kiesett táj

Más értelmezéssel jelenik meg a modernitás Szabó Franciska „Láthatóság” című nagyméretű festményén. Nyilvánvaló, hogy a művészt a munkások fluoreszkáló védőmellénye és a fejlámpa által okozott fény megoldása érdekelte leginkább. Kompozícióján a közelre eső tárgyi elemek kissé elnagyoltak, de a fő témára való utalást segítik. A címválasztás is leleményes, többértelmű magyarázatokhoz vezet a nézőt. Talán e munka frissessége láttán kijelenthető, hogy ilyesmi az, amit keres a néző ezen a kiállításon.

Szabó Franciska: Láthatóság

Tovább haladva újra felvetődik a kérdés, hogy miért képzelhető az hiteles rendezési koncepciónak, amikor például a nagyon színes művek egy teremben kerülnek kiállításra.

Következik még olyan munkák sora, ahol úgy tűnhet, a művész nem igazán tudott mit kezdeni a felülettel, amelyet kijelölt magának. A néhol üres gesztusokat még az indulat sem vezérli, erőtlenség jön létre. Olyan sok mű estében okoz meglepetést ez a probléma, hogy jogosan vethető fel újra a kérdés, egyáltalán él-e a magyar festészet? Természetesen ez itt, és most, csupán ennek a kiállításnak egyes művei vonatkozásában értendő kérdés. Mégis, kevés meggyőző választ ad a tárlat e felvetést megkérdőjelezve.

Ilyen gondolatok után, jól esik találkozni Végh András művével, melynek hevesen tüzes gesztusai, izgalmas, naiv szépségű jelrendszere, erős kolorittal párosul.

Végh András: Június

A földszinti kiállítóterek fő egységébe érve, megmutatkozik a rendezési igény.

A központi falfelületre helyezett nagyméretű műnél, kidolgozottsága és kifinomultsága ellenére is, gazdagabb benyomásokat okoz, a két oldalon jó érzékkel elrendezett kisebb méretű festmény.

Óry Annamária biztos kézzel megfogalmazott, misztikus fa ábrázolása mellett, Nádas Alexandra halkán szóló, meghatóan áttetsző, bűvös-finom munkája foglal helyet. Nagy kár, hogy erre a műre rányílik a következő kiállító terem ajtaja.

Figyelmet felkeltő munkát mutatott be Nemes Anna is. Az „Okos majom” női alakja, az ösztöneihez kötött szellemiség kifejezése lehet. Erős, fekete-fehér lazúros megfolyatásokkal alakul ki az izgalmas figura.

Nemes Anna: Okos majom

A Gál Ádám monumentális munkáján jelen lévő finom felületek, építészeti részletekre utaló töredékek, pasztózus anyagrétegek az elmúlást, a romlást, az emlékek, és az örökség fontosságát ragadják meg.

Szurcsik József „Időkép” című alkotásán, jelen van a művész jellegzetes, szögletekben gondolkodó teremtménye. Komor tekintettel tűnődve engedi be magába, a reneszánszos ragyogású, nyugtalanító színű tájat.

Czene Márta bravúrosan megfestett műve, analizáló ridegségével, zavarba ejtően kényelmetlen benyomást kelt a szemlélőben. Kínosan intim közelségbe húzza a nézőt.

A tér egészéből kiemelkedik Füzesi Gergely „Tiszta kék” című alkotása. Szerényen megbújik az oldalfalon, ez a rezgő, finom színszimfónia. Kék, zöld, rozsdás ecsetnyomok együtt alakítják ki az emberi figura tömbjét. Ez a belső,

halk vibrálás, mintha az ábrázolt ember személyiségének lüktetése lenne, folyamatos energiaként sugárzik a képből. A festészet olyan alap értékeit birtokolja a mű, mint a színértelmezés, a textúra, a valór és a reflexek gazdagsága, vagy az ábrázolás és kifejezés ereje. Tulajdonképpen mindazt, amit a „festői” kifejezésről elgondolunk.

Füzes Gergely: Tiszta kép

A földszinti, oldalsó kis kamaraterem változatlanul eklektikus benyomást kelt. Nehezíti a zavartalan vizsgálódást a térben hagyott hangszer, és a bútorok.

Felütésként itt ismét egy izgalmas mű következik. Árvay Zolta „Memento 56’ Sortűz” című alkotása. A lázasan vibráló munka emberi röntgenképek töredékeit mutatja be, hátulról, színes fénnel átvilágítva. Koponya és mellkas felvételek, véryomok, szövegtöredékek jelennek meg rajta. Az applikált töltényhüvely, vagy a nemzeti színű szalag már nem tettek hozzá a műhöz.

Ennek a térnek egyértelműen legemlékezetesebb műve Ferenczy Zsolt „Fekete Béke” című festménye. Talán utalhat az első világháborút lezáró béke idén száz éves évfordulójára is. Türkiz-mé-

regzöld szemű, csőrű, lábú fekete galamb lebeg a kénsárga háttér előtt, néma kimerevített mozdulattal. Tragikus fekete békegalamb, az üszök hírnöke-ként jön, de később lassú feltámadást hoz.

A mű környezetében számos, önmagá kifejezőmódját kereső művész munkája jelenik meg. Gyakran indulnak elaprosított kísérletek, melyek nem érnek sikeresen célba. Fájón megmutatkozik a mai magyar festészet egy élettelenebb szelete is.

Az emeleti kiállítóterekbe érve egyértelművé válik a rendezés különbsége. Itt már teljesül a művek összeszoktatása, gondos megkeresések láthatóak a művek vonatkozásában.

Győrffy Sándor és Hajdú László műveinek finom struktúráit nem érheti kifogás, ám a gazdag esztétikai megjelenésen nem mutatnak túl.

Kopasz Tamás végre „odahasít” egyet a „Zuhanás No. II. 2.” című művével. Szín és indulat feszültségbe kerül. A matéria ízesen terül el a gesztus nyomán, érzeki, lüktető művet hozva létre. Élő festészet, ha úgy tetszik.

Kopasz Tamás: Zuhanás

A kezdeti feszesség után, kissé megint kezdi elérni a látogatót egy bizonyos szó szerinti, és átvitt értelmű „színtelenség”. Váltakozva kerülnek elő a bátortalankodó, erőtlen munkák, és a sikító színek uralta képek. Tébláboló nyelv, meg nem talált harmóniák fedik fel magukat.

Majd ismét egy menedék. Puha Ferenc megmutatja, hogy „Cím nélkül” is meg lehet fogalmazni úgy tömegeket, belső struktúrákat, hogy az érzékeny foltok, rezgő vonalak által létrejövő absztrakt képződmény, szürkesége ellenére is ezerszínű legyen. Teli van a rajz izgalmas sejtésekkel, belső etűdökkel, nemes beszéddel.

Valami rég túlhaladott féle konstruktivizmus következik a többi mű által, az egymást metsző íves vagy szögletes vonalak között kialakult terek kitöltögetésre kerülnek színekkel vagy faktúrákkal. Ezek a művek a legszerényebb fogalmazás szerint is ellentétben állnak az „élő” fogalmával.

Szépen uralkodik Kéri Mihály tüzes elevenségű, bonyolult szövetű képe, amely a szakrális kompozíciók jegyeit is hordozza. Sajnos a mű élvezetéből nagyon sokat elvesz a nem megfelelő világítás.

Megnyugtató látni Király Györgyi „Eltűnődő csend” című, puha árnyakból, és lazúros felületekből álló csendéletét.

Felüdülést okoz Zöld Anikó kis képe is. Atlantisz mélységes világához vezet a nézőt, le a víz alá, kék rejtélyek és gyengéd fénypázmák segítségével.

A tárlat egészét végigjárva, szembeüthetünk a művészi gondolkodás nehéz küzdelmével, azonban az al-

kotók egy része nem birkózik sikerrel ebben a küzdelemben. Nyugtalanítóan hat az az egyszerűség, ahogyan a világról való gondolkodás örömtelenné redukálódik. Valóban ilyesmi lenne az úgynevezett festői gondolkodás, ami a világ jelenségeinek sajátos értelmezéséhez vezet? Márpedig erre az értelmezésre a néző vár. A néző éhes a válaszokra. Ezért van a képzőművészetnek hatalmas ereje, és ezért állnak hosszú sorokban a látogatók a hitelesen válaszoló művészek kiállításai előtt.

Mi az az erős félelem, ami fogva tartja itt és most a művészt, és meddő tevékenységre kényszeríti? Félelem attól, hogy a valódi nyelve nem illeszkedik a kor tendenciáihoz? Félelem a saját képességeinek hiányától? Esetleg félelem az értelmezés grandiózus útjának a végigjárásától, magától az út egészétől? Jávor Piroskának lehet igaza, aki a „74 éves lettem én február tizedikén” című festményén úgy tárja elénk gyermeki szimbólumait, hogy valódi meséje hitelesebben és tisztábban szól, mint az illeszkedni próbálók többségé.

A tárlat megtekintése során elgondolkodtató tapasztalatokat szerezhet a néző, de ha mostanában szeretne találkozni a festészeti gondolkodás szinte érthetetlenül lenyűgöző példáival, akkor erre lesz módja például Bécsben. Claude Monet és Id. Pieter Bruegel nagyszabású gyűjteményes kiállításait végigjárva fog találni válaszokat a kérdéseire.

A cikkben említett festmények teljes galériája az avorospostakocsi.hu oldalon tekinthető meg.